

Živeti vrednote

70 let ustanovitve prve vaške straže v Šentjoštu

»To niso moji ljudje,« je izjavil slovenski fant po vrnitvi z nekajtedenskega bivanja v boljševističnem šolskem taboru. Njegovo ugotovitev je v nedeljo, 8. julija, v zahvalnem govoru v kulturnem programu po maši pri Kapeli mučencev v Šentjoštu ponovil prof. Justin Stanovnik, prejemnik letos prvič podeljenega Ehrlichovega priznanja za predanost in zvestobo slovenskemu narodu. Enako je reklo 34 mož in fantov iz Šentjošta, ki so 17. julija 1942 kot prvi v Sloveniji ustanovili vaško stražo: »To niso naši ljudje!« Ta enota, po septembru 1943 43. četa slovenskega domobranstva, je nastala »kot odpor in upor proti boljševističnemu nasilju v znamenju rdeče zvezde, zaradi obrambe pred tem nasiljem«, je v slavnostnem govoru, ki ga je prebral Marko Košir, zapisal domačin Janko Maček, tudi prejemnik Ehrlichovega priznanja iz rok direktorja Družine Toneta Rodeta v imenu Odbora za podelitev Ehrlichovih priznanj. Poleg omenjenih sta to priznanje dobila še Viktor Tominec, edini še živi član prve vaške straže v Šentjoštu (danes živi v Clevelandu), in predsednik Nove slovenske zaveze Anton Drobnič.

»To niso naši ljudje!« so spoznali Iva Erznožnik in Viktor Šinkovec, ki sta šentjoške vaške stražarje skupaj z že rajno sestro Matildo 24. julija 1942 obvestila, da jih namerava napasti Dolomitski odred (napadel jih je v noči na 25. julij), in Zofka Skvarča, ki se je kot 16-letno dekle na partizanskem mitingu v Možinetovi hiši v Šentjoštu pogumno uprlo blatenju zadružnika Jakoba Žaklja

(poznejšega ustanovitelja vaške straže) in župnijskega upravitelja Jožefa Cvelbarja, z Erznožnikovo in Šinkovcem dobitnica prav tako prvič iz rok Brede Kavčič podeljenega priznanja Odbora Kapele mučencev.

To spoznanje se je v Šentjoščanih še bolj utrdilo po napadu celotnega Dolomitskega odreda in zločinskih pobojih, ki so mu sledili, saj je v prvem tednu v avgustu 1942 ostalo brez enega ali obeh staršev 50 otrok, šentjoške vaške stražarje pa je po vojni doletela enaka usoda kot druge domobrance. In pripomoglo k temu, kot je poudaril Maček, da se »Šentjošt ni delil kot nekateri drugi kraji po Sloveniji«.

To enotnost, odločnost in usmerjenost – »privilegij živeti v oazi normalnosti« –, s pogledom, uprtim v prihodnost slovenskega naroda, ko je prav, da se zve vsa resnica, obenem pa da možnost mladim, da v vsej odgovornosti zaživijo svojo pravo pot in smer, je v svojem govoru začrtala Urška Makovec.

V prihodnost Šentjošta in vse Slovenije so bile usmerjene tudi misli domačega župnika Andreja Severja na začetku maše, zlasti pa voditelja somaševanja prelata Antona Slabeta: Njihov spomin bo res živ, če bo sedanji Šentjošt živel vrednote, za katere so umrli številni Šentjoščani.

Povezovalno besedilo je napisala Marta Keršič, kulturni program je polepšal Domoobranski pevski zbor mož in fantov iz Šentjošta, Rovt, Svetih Treh Kraljev, Polhovega Gradca in Dobrove ob spremljavi trobilne skupine iz Logatca. ■

JOŽE PAVLIČ